

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р Елеонора Михайлова Милева, дн,

член на научно жури в конкурс за академичната длъжност „Доцент“ по специалност „Методика на обучението по физическо възпитание (Адаптирана физическа активност, хигиена и здравно образование), професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., област на висшето образование 1. Педагогически науки, обявен в ДВ, бр. 41/03.06.2022 за нуждите на Педагогически факултет при Тракийски университет

Заповед на Ректора № 1919/17.06.2022 г.

I. *Кратки биографични данни за кандидата*

Галена Тодорова Терзиева завършва ОКС „Бакалавър“ в НСА „В. Левски“ със специалност „Кинезитерапия“. През 2004 г. придобива магистърска степен по кинезитерапия в същото висше училище. Завършва също професионална квалификация „Учител по физическо възпитание“ към НСА през 2010 г. През 2018 г. защитава дисертационен труд на тема „Формиране на професионална компетентност за адаптирано физическо възпитание в обучението на студенти от педагогическите специалности“ към Педагогически факултет на Тракийския университет в Стара Загора.

Ас. Терзиева започва академичното си развитие през 2008 г. като хоноруван асистент към Медицинския факултет на Тракийския университет. През април 2013 г. след конкурс е назначена за редовен асистент към Педагогическия факултет.

II. *Характеристика на научната продукция на кандидата*

Научната продукция на кандидата по определени количествени показатели надвишава минималните национални изисквания за съответното направление – общ брой точки 545 при минимални 400.

Ас. д-р Галена Терзиева участва в обявения конкурс за доцент в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... с 18 научни труда, както следва: 1 монография за хабилитация, 1 монография на базата на защитен дисертационен труд, 16 публикации в сборници и списания в България и чужбина.

От научните статии всички са самостоятелни. 2 от представените материала са публикувани в реферирани и индексирани списания в световноизвестни бази данни с научна информация. Всички останали публикации са презентирани в авторитетни индексирани и рецензирани научни издания. 10 от научните статии и доклади са на български език и 6 са на английски език.

Всички представени научни трудове са в профила на конкурса и на професионалното направление.

Представената научна продукция на ас. д-р Галена Терзиева може да се обособи в **две основни изследователски области:**

1. Здравно образование и хигиена (№ 3.1., 7.9., 7.13., 7.14., 7.1., 7.2.).
2. Адаптирана физическа активност и спорт и приобщаващо образование (№ 5.1., 6.1, 6.2., 7.3., 7.4., 7.5., 7.6., 7.7., 7.8., 7.10., 7.11., 7.12.).

С най-голяма тежест от първата група публикации е монографичният труд на кандидата „Здравно образование и физическо възпитание. Компетентност на студенти педагози“, издаден през 2022 г. (№ 3.1.). В него Галена Терзиева систематизира и обобщава своите знания и научноизследователски търсения по отношение на взаимовръзката между здравното образование и физическото възпитание като част от професионалната компетентност на бъдещите детски и начални учители.

Проведено е изследване с впечатляващ брой изследвани лица – общо 643 потенциални педагози. Извадката е представителна и обхваща почти всички студенти от първи и втори курс на специалностите „Предучилищна

и начална училищна педагогика“ и „Начална училищна педагогика с чужд език“ (бакалавър) и „Предучилищна и начална училищна педагогика“ (магистър). Приложен е съвременен и адекватен инструментариум, който включва дидактически тест с 95 задачи по различни показатели и 2 анкетни карти, които са адаптирани методики на Световната здравна организация и Министерството на здравеопазването на САЩ.

Интересни са резултатите, чрез които се установява ниска степен на познания за здравето и ролята на здравното образование от страна на бъдещите педагози. Около половината от студентите в различна степен са изградили някои вредни за здравето навици. Същевременно бъдещите учители показват адекватно отношение към здравето на когнитивно, емоционално и ценностно равнище.

Много важен за практиката е изводът, че нивото на здравна компетентност при студентите от педагогическите специалности е незадоволително. Поставя се актуалният въпрос за търсене на конкретни начини и подходи за повишаване на здравната компетентност на бъдещите детски и начални учители в академичното им обучение.

Релацията ключова компетентност за здравословен начин на живот и спорт и професионална компетентност в сферата на здравното образование в практико-приложен аспект е актуализирана чрез учебната програма по „Здравно образование“ (7.13.) и е приложена в подготовката на студенти от специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“ и „Начална училищна педагогика с чужд език“ в Педагогическия факултет на Тракийския университет (7.14.). По този начин се обосновава концепцията за формиране на професионално-педагогическа компетентност в областта на хигиената и здравното образование.

Към темата за здравното образование и хигиена могат да се отнесат и други две статии, изследващи необходимостта и начините за задълбочаване на знанията на студентите, свързани с профилактичните

възможности на физическото възпитание при затлъстяване, гръбначни изкривявания (7.1.) и респираторни нарушения (7.2.). Резултатите от изследванията могат да се ползват в педагогическата практика.

Към втората научноизследователска област трябва да се отбележи монографията „Адаптирано физическо възпитание. Бъдещите детски и начални учители за приобщаването“ (2020 г.). Книгата представя съвременни модели за адаптирано физическо възпитание в общообразователна среда. В контекста на компетентността за осъществяване на адаптирана физическа активност се разглеждат приобщаващите нагласи на студентите педагози за включването на деца със специални образователни потребности в двигателното обучение. Изведена е значимостта на приобщаващите нагласи при прогнозиране на професионалното поведение на бъдещите детски и начални учители.

Значителна част от публикациите на ас. Терзиева са посветени на изключително важната за съвременното образование тема за самоефективността и нагласите на детски и начални учители за приобщаването на деца със СОП в двигателно обучение (6.2., 7.5., 7.6.). Чрез специален инструментариум се разработва модел за приобщаващо образование и дейност в практическото обучение на студенти-педагози (7.7., 7.8.).

Концепцията за въвеждане на обучителна програма „Двигателен тренинг и приобщаващо физическо възпитание“ за студенти от Педагогическия факултет се разглежда в две други научни публикации на кандидата (6.1., 7.3.).

С висока практическа стойност са статиите за развиване на умения у бъдещите педагози за адаптиране на подвижни игри за деца с различни видове увреждания по методите STEP, TREE и метода на Либерман и Хюстън-Уилсън (7.10., 7.11., 7.12.). Анализирани и умело описани със съответната терминология техники са иновативни, като тяхното усвояване

и прилагане би имало значим качествен ефект в обучението на деца със СОП.

Ас. д-р Терзиева е представила 15 цитирания на свои трудове (общо 120 точки, при минимални 50 по показател Д). Прави впечатление, че 2 от тях са публикувани в научни списания в чужбина, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, 5 от цитиранията са в монографични трудове и колективни томове с научно рецензиране. Всички останали цитирания са публикувани в авторитетни научни издания в страната и в чужбина.

Трябва да се отбележи участието на Галена Терзиева в някои проектни дейности. Кандидатът за доцент осъществява преподавателска мобилност по програма Еразъм+ през 2020 г. в Университета „Свети Климент Охридски“ в Битоля, Северна Македония. Професионалната си активност и педагогическа експертиза д-р Терзиева подкрепя чрез участието си в един национален проект - "Актуализиране и разработване на нови учебни програми на учебните дисциплини по специалностите в Педагогически факултет“ и в проектите на МОН „Студентски практики“ – фаза 1 и 2.

Преподавателска дейност

Ас. д-р Галена Терзиева е преподавател с 14 години педагогически стаж като хоноруван и редовен асистент. Води лекционни курсове и семинарни упражнения по следните учебни дисциплини в различни бакалавърски програми към Педагогическия факултет на Тракийския университет – „Физическо възпитание и спорт“, „Двигателен тренинг и адаптирана физическа активност“ (за специалностите „Предучилищна и начална училищна педагогика“, „Начална училищна педагогика с чужд език“, „Специална педагогика“), „Приобщаващи подвижни игри“ (за специалностите „Предучилищна и начална училищна педагогика“,

„Предучилищна педагогика“, „Начална училищна педагогика с чужд език“, „Здравно образование“ (за специалностите „Предучилищна и начална училищна педагогика“, „Начална училищна педагогика с чужд език“, „Специална педагогика“), „Двигателен тренинг и кинезитерапия“ (за „Предучилищна и начална училищна педагогика“) и „Възрастова анатомия“ (за „Предучилищна педагогика“), както и два курса в магистърски програми – „Адаптирано физическо възпитание в предучилищна и начална училищна възраст“ и „Лечебна гимнастика в предучилищна и начална училищна възраст“.

Към списъка с публикации са представени 5 учебни програми, разработени самостоятелно и в съавторство. Всички програми са резултат от осъществената експериментална работа и практическа дейност на кандидата със студентите от педагогическите специалности на Тракийския университет.

III. *Основни приноси в научната и преподавателската дейност на кандидата*

1. Въз основа на нови факти и различни теории и концепции е обогатена теорията на здравното възпитание и образование (№ 3.1., 7.1., 7.2).
2. Формулирана и доказана е ролята на здравното образование и хигиена в подготовката на студенти педагози. Това е направено в контекста на оригинално проучване с многопосочни данни относно здравните знания, умения и компетентности и тяхната роля в професионалната подготовка на бъдещите педагогически специалисти (№ 3.1., 7.3., 7.9., 7.14.).
3. Проучени и приложени са конкретни техники за обогатяване и разширяване на знанията на студентите, свързани с профилактичните възможности на физическото възпитание при различни видове заболявания (№ 7.1., 7.3., 7.4., 7.9.).

4. Обогатена е теорията и практиката на адаптираното физическо възпитание и спорт чрез аргументиране на концепциите за приобщаващото физическо възпитание и неговата роля в подготовката на детски и начални учители, както и чрез разработване на модели за обучителен двигателен тренинг на бъдещите педагози (№ 5.1., 6.1., 7.3.1 7.7., 7.8.).
5. Проучени са нагласите и самоефективността на бъдещите педагози за приобщаване на деца със СОП в двигателно обучение (5.1., 6.2., 7.4., 7.5., 7.6.).
6. Като приносен оценявам предложеният обобщен модел за проектиране и осъществяване на приобщаване чрез подвижни игри, при който се диференцират основните затруднения, които изпитват студентите при прилагането му в своето обучение (№ 7.10., 7.11., 7.12.).
7. В практико-приложен аспект са актуализирани и разработени нови учебни програми в подготовката на студенти от специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“, „Начална училищна педагогика с чужд език“ и „Предучилищна педагогика“ в Педагогическия факултет на Тракийския университет (№ 3.1., 7.13., 7.14.).

Всички посочени приноси имат реализиран научен и научно-приложен ефект в педагогическата практика и са лично дело на автора.

Искам да споделя, че познавам Галена Терзиева още като студентка в НСА и съм свидетел на нейното възходящо професионално развитие. Тя се отличава със своето трудолюбие, аналитично мислене, перфекционизъм и висок професионализъм. Ас. Терзиева проявява стремеж към постоянно развитие и усъвършенстване на своите педагогически знания, умения и компетентности.

Заклучение

Представената научноизследователска продукция и нейният приносен характер за теорията и практиката на здравното образование, хигиена и адаптираната физическа активност и спорт, многопосочната преподавателска дейност, личните ми впечатления и професионалните качества на кандидата ми дават основание за цялостна положителна оценка. С убеденост предлагам на членовете на специализираното научно жури да присъдят на ас. д-р Галена Тодорова Терзиева академичната длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... , Методика на обучението по физическо възпитание (Адаптирана физическа активност, хигиена и здравно образование) за нуждите на Педагогически факултет на Тракийски университет в Стара Загора.

Рецензент:

Проф. д-р Елеонора Милева, дн

26. 10. 2022 г.

Град София